

EMLÉKLAPOK

A DEBRECZENI ORSZÁGOS DALÁRÜNNEPÉLY

Megjelenik a dalárünnepély tartama
alatt minden nap.
Ara példányonként 10 kr.

ALKALMÁBÓL.

Kiadja: az országos dalárünnepély
rendező bizottsága.
Szerkesztői iroda: Rózsatér 16. sz.

Szerkesztik az országos dalárünnepély rendező bizottsága megbízásából: **Karczag Vilmos és Szabolcsi Lajos.**

A mai nap programja.

— IV. Nap. —
— Augusztus 19. —

Reggel 9 órakor a közgyűlés esetleges folytatása, 10 órakor 3-ik s utolsó összpróba.

Esti 7 órakor nagy összeloadás a színházban a kitzűött műdarabokkal s zenekarkísérettel. Huber Károly országos karnagy vezénylete mellett.

Előadás után társas összejövetel a nagyerdőn.

* * *

Az összeloadás műsora.

Az összes dalárdák és 50 tagból álló zenekar közreműködésével és Huber Károly karnagy vezetése mellett.

Első szakasz:

1. Hymnusz irta: Erkel Ferencz.
2. Ébresztő Mosonyi Mihály.
3. A sajkázó Schubert.
4. Honvéd takaródó a „Névtelen hősök“ czimű eredeti dalműből Erkel Ferencztől. A szerző személyes vezetése alatt.

Második szakasz:

5. Viharban (ez zenekar nélkül) Dürnertől.
6. A magyarok istene (Petőfi) Liszt Ferencztől; a magán szóllamot Ney Dávid ur a budapesti nemz. színház tagja szivességéből énekli.
7. Harmonia dicséneke (új) Huber Károly. A magán szóllamokat Ney Dávid ur szivességéből énekli.
8. Szózat Egressy Béni.

Kezdeté 7 órakor.

Helyárok a színházban: Alsó és közép páholy 8 frt. Családi páholy 10 frt. Felső páholy 5 frt. Támlásszék 1 frt. 50 kr. Zenekari szék 1 frt. 50 kr. I. Földszinti bemenet 1 frt. 50 kr. szinpadí ülés 1 frt. 50 kr. II. állóhely 50 kr. Alsó zártszék 80 kr. Emeleti zártszék 60 kr. Karzat. 40 kr.

Jegyek válthatók a színházi pénztárnál reggel 9 órától déli 12 óráig és délután 3 órától esti 6 óráig.

Az országos magyar daláregyesület igazg. választmányának 1880—82-ben volt tagjai

névsorát szükségesnek tartjuk megösmertetni, hogy az új tisztviselők választása alkalmával a választók teljes tájékozottsággal birjanak.

Tiszteletbeli elnök:	Királyi Pál.
Elnök:	Bartay Ede.
Alelnök:	Simonffy Kálmán.
Titkár:	Ábrányi Kornél.
Pénztárnok:	Engesszer Mátyás.
Tiszt. orsz. karnagy:	Erkel Ferencz.
Ideigl. orsz. karnagy:	Huber Károly.

Központi vál. tagok:

Erkel Ferencz, Nagy Ágoston, Bogisich Mihály, Sipos Antal, Tánczos Béla, Benes János, Saagh József, Zimay László, Erkel Lajos, Follmann Alajos, Csizik Károly, Huber Károly.

Póttagok: Madary Gábor, Odry Lehel, Komócsy József.

Vidéki választmányi tagok

Brinkmann Antal Esztergom. — Kovács Sándor Losoncz. — Oláh Károly N.-Kőrös. — Huszka Ödön Szeged. — Kovárcz Emil Losoncz. — Smausz Endre Apatin. — Brand János Mohács. — Dr. Kintz György Kolozsvár. — b. Döry Lajos Nagyvárad. — Walter Nándor

Zombor. — Darta Endre Jászberény. — Sipos Orbán Szolnok. — Kovács János H.-M.-Vásárhely. — Lengyel Imre Debreczen. — Boda Vilmos Szegszárd. — Csiky József M.-Vásárhely. — Papp Dezső Miskolcz. — Petró József Miskolcz.

Összhangverseny darabjainak szövege.

Az összhangversenyen előadandó darabok néhányának szövegét alkalmunk van közölhetni:

A magyarok istene.

— Petőfi Sándortól. Zenéjét írta Liszt Ferencz. —

Félre kislelküek, a kik mostan is még:
Kétkedni tudtok a jövő felett,
Kik nem hiszitek, hogy egy erős istenség
Őrzi gondosan a magyar nemzetet!
Él a magyarok Istene, hazánkat
Átölelve tartja atyai keze!

* * *

„Harmonia dicséneke.“

Szövegét írta: M a c h i k József. Zenéjét szerző:
Huber Károly.

Légy harmónia üdvöz nekünk
Ki az ég leánya vagy oh maradj te vátig velünk
Soha minket el ne hagy.

Te a mindenség alapja,
Jónak szépnek szülő anyja!
A természet szentélyében
Vagy a titkos ős erő és öröklő
Rendszerében minden lányt átölelő.
Rajtad nyugszik szent törvénye
És minden, a nagy mindenség föntartó lénye
Megtartó rendje, rendje, lénye.
Mi a szellem országában
Nagy dicső, igaz és szép
Hőszerem és barátság szövetségre véledlép.
Ezt tanítja a történet,
Minden egyes ember élet
A családnak vagy alapja
Füzöd rózsa lánczait
És erős karod fentartja
Az ország határait,
Mig király s szép frigyben állhat.
Ellenével, ott ellenével szembe szállhat.
És a hangok országában
Te levél a fejedelem,
És a lélek mámorában
Andalog az egeken.
Elbájolva, megbüvölve,
Minden szépért lelkesülve,

Megbüvölve andalog a lélek lelkesülve
És a hangok harmoniája
Egyesit testvéreikül
Szíveinknek összhangjával
Jelszavunk is egyesül.
Szép hazánk legyen bálványunk
Ellenével majd elbánunk!
És ha vért hon üdve kíván
A honért kiontjuk a csatán.
Ki az ég leánya vagy oh maradj te vátig velünk
Soha minket elne hagyj!
Légy harmonia üdvöznekünk
Soha minket el ne hagyj!
Légy harmonia üdvöz nekünk
Soha minket el ne hagyj!
Áldd hazánkknak minden népét
Hármóniánk oh ne lássa végét
Esdő imánk hozzád kiált
Nagy Istenünk — !

* * *

Takarodó.

— A „Névtelen hősök“ című eredeti dalműből.
Szövegét írta: Tóth Ede. Zenéjét: Erkel Ferencz.

Kilencz óra, kilencz óra
Eredj honvéd nyugovóra
Kilencz óra, nyugovóra
Tovább indulsz viradóra.
Édes álom szálljon reád
Búban sohsem lásd a hazát.
Érte mondjál hő imát...
Majd ha eljő a hajnal
Fölzeng szivedben a dal...
Álmodj ám jókor ébredj,
Hős nagy tettekre éledj,
Éltet, vért, oh ne kimélj
Már vár a szabadság!
Kilencz óra, kilencz óra
Eredj honvéd nyugovóra.

* * *

„Ébresztő.“

— Költemény Balogh Zoltántól. Férfi-karra szerző
Mosonyi Mihály. —

Fel, fel, hajnalodik az égen!
Ébredj honfi dicső reményben;
Tett és nem nyugalom, nyugalom az élet,
Melylyel álmodat elcsereled.

Álom szenderedés halálban!
Leplén tarka piros virág van. —
Édes illata nincs, mi haszna!
Reggel egy fuvalom hervasztja.

Élet: csak te vagy óh ifjuság,
 Átok, átok mindre, a kik elalvák!
 Ifjan munka között megtörni,
 Nincs köny, nincs köny, mely e hibát letörli.

Fel, fel, nézd a napot. Kitárja
 Bájját ömledező sugára; —
 Egy hang zúg-ja a hont be végig:
 Áldás, kik a lantot megértik!

Edzedd férfi erőd szilárdul,
 Hátra ne maradj a világtul,
 Völgyről menj a magas halomra,
 Mindig lelkesedést dalolva.

Törj fel égére a szent eszméért —
 S nem nyersz küzdelemért csekély bért; —
 Ébredj, ébredj, honfi igaz valóra,
 Üdvnek egyszer üt csak az óra.

A magyar dal ünnepe.*)

Nyelvében él, dalában érez a nemzet.

A dal hatalma előtt meghódol a nyers erő és vezeteti magát általa. Orfeusz a vadállatokat szelidíté, Amphion a köveket indítá meg énekével. De nagyobb győzelem ennél az, melyet a dal az indulatos, az érzéketlen szívek felett arat. Dal nélkül nincs egyházi kultusz, családi élet, társas lét, — dalban ringatja el bölcsönket az édes anya s bocsátja koporsónkat örök nyugalomra a sirásó, — a gyermeköröm, szerelem, lelkesedés, az érzelmek egész sora, a mint az élet küzdelmei, sikerei és csalódásai közt támadnak, dalban száll el lelkünkől a mindenségbe s ez egyesíti a lelkeket.

Dalok az élő emlékei elmúlt idők szellemének s képviselői a kortársaknak, akiktől származtak. S a dal hatalma beleszól a politikai eseményekbe, — a hangok ereje mozgatja a tömeget, viszi harczba ellenség elé, — a szabadságcsatákban nagy része volt mindig a dalnoknak is.

Azért nagy nemzetek műveltségében a zene mindig jelentékeny tényező volt. Minden nemzeti kulturának saját szelleme és saját hangja van. A magyar zene létezése bizonyítja, hogy önálló szellemmel bíró magyar nemzeti kultúra is létezik.

Üdv a lelkes honfiaknak, kik a magyar szellem e tényszerűjét művelik, ez erkölcsi fegyverét tökéletesítik. Üdvözljük a magyar dalnokokat, kik az ország minden részéből találkoznak e héten a vendégszerető Debreczenben, hogy megüljék versenynyel, nemes vetélylyel, hazafias lelkesedéssel a magyar dal ünnepét.

Kulturéletünkben rájuk még nagy és szép feladatok

*) Ez emelkedett hangú cikket a „Harmonia“ című zenészeti közlöny a debreczeni dalárünnepély alkalmával közli.

várnak. A magyar műzene megteremtése, udvar- és szalonképessé tétele csak az ő közreműködésükkel érhető el. Ők terjesztik a dalban az izlést, a zenei érzéket, s ők, mint szervezett testület, legtöbbet tehetnek, hogy az új nemzedék esztetikai nevelése az ének és zene dolgában minél czélszerűbb és tökéletesb legyen.

Szakszerű kérdésekben ragadják meg a kezdeményezést: az országos dalár-egyesület közgyűlése illetékes hely reá.

Oly ügyeket pedig, melyek hatáskörüket érintik, karoljanak fel s támogassanak egész erejükkel. Ilyen a király-hymnus ügye, melyben az írók és művészek társasága az első lépést megtette s jövő ősszel országos mozgalmat indít, — igen kívánatos volna, ha a közgyűlés már most kifejezné e mozgalom iránti rokonszenvét s határozatilag odaigérné támogatását.

Meg vagyunk győződve, hogy az ideai dalár-ünnep fényesen fog sikerülni a vendégszerető Debreczenben. S kívánjuk, hogy e siker a magyar dal történetében kedves emlékü esemény legyen.

A tegnapi nap eseményei.

— III. nap. —

Debreczen, aug. 19.

12 mozsárágyu durranása ébresztett fél tegnap a kora reggeli órákban, mely tudunkra adta, hogy ünnepnapra virradtunk, a király születése napjára!

Az utcán hullámozott a nép, mely e napra ünnepi ruhába öltözött.

Reggel 7 órakor az izraelita imaházban, 8 órakor a református nagytemplomban, 9 órakor pedig a római katolikus templomban istenitisztelek tartattak. — Diszes menetben vonultak az istenitisztelekre a megyei és városi tisztviselők, a katonai tisztikar, az egyesületek és a nagy közönség, melyekhez idegen vendégeink is csatlakoztak. A nagytemplomban ft. Révész Bálint püspök mondott emelkedett hangú imát, és mintegy 400 dalárdista énekelte el Huber Károly fáradhatlan karnagy vezetése alatt a „Hymnust“, mely a templomban felségesen hangzott. — A róm. kath. templomban nagy zenés-mise volt. A misét ft. Huzly Károly prépost ur mondta.

A közgyűlés.

Pontban 11 órakor nagyszámu tagok jelenlétében kezdődött a városháza nagytermében a közgyűlés, melyet Simonffy Kálmán nyitott meg.

Ábrányi Kornél bemutatja az 18^{80/82}. évekről szóló jelentést, mely miután nyomtatásban a tagok között kiosztatott, felolvasottnak és elfogadottnak tekintett.

Simonffy Kálmán elnök, az alapszabályok értelmében, ugy a maga, mint tisztársai nevében, eddigi tisztségeikről leköszön, s forró köszönetét fejezi ki a dalároknak azon szives támogatásért, melyben őket mindenha részesíteni kötelességöknek tartották.

*

Bárha indítvány tétetett arra nézve, hogy a tisztikar kéressék fel az egyes tisztek további viselésére, de az alapszabályok értelmében az új választás megejtését kellett elhatározni.

A közgyűlés további vitelére egyhangulag Simonffy Imre polgármester diszelnöksé s a jegyzőkönyv vezetésére pedig Oláh Károly kérték fel.

Ezután Lengyel Imre ur ajánlatára élénk lelkesedés mellett kimondatott, hogy a leköszönt elnököknek, alelnököknek, titkárnak és általában az összes tisztikarnak sikeres és buzgó működésükért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik.

Az egyes bizottságok választása illetőleg kiküldése a következőleg történt.

A szavazatszedő bizottságba kiküldettek: Benigni Soma, Risner József, Zolcsák János, Tánzos Béla és Zivuska Ferencz.

Számvizsgálókul kiküldettek: Fináli Henrik, Bencs János, Kovács Sándor és Márk Endre.

A jegyzőkönyv hitelesítésére: Boda Vilmos, Jilly Lajos és Mikuleczky István.

E bizottságok jelentéseiket a vasárnap tartandó zárulésen terjesztik elő.

(A választásra nézve megjegyzendő, hogy 30 rendes és 8 pót választmányi tag választatik. Az előbbiből 12 a központból és 18 a vidékről, a póttagok közül pedig 4 központi és 4 vidéki választatik.)

Hol tartassék 1884-ben a dalár-ünnepély? E kérdés eldöntése képezte a közgyűlés következő tárgyát. Mikuleczky István Miskolcz városa nevében szép szavak kíséretében kéri a közgyűlést, hogy fogadja el annak meghívását, és tartsa meg a következő dalár-ünnepélyt Miskolczon, melynek vendégszeretetéről előre is biztosítást nyújthat. A meghívás lelkes éljenzéssel vétetett tudomásul.

E tárggyal kapcsolatban Kerekes Sámuel jelenti, hogy Szöllösi Soma ur Maros-Vásárhelyről egy, a miskolczi ünnepélyen képezendő versenydíjra 10 darab magyar aranyat ajánl fel. Benigni Soma ur ugyan e célra a kolozsvári polgári dalkör részéről 100 forintot ajánl fel. — Mindkét ajánlatot nagy éljenzéssel fogadta a közgyűlés s jegyzőkönyvbe foglaltatni határozta el.

Bemutattattak és elfogadásra ajánltattak a módosított alapszabályok, de ezek tárgyalásába Lengyel Imre ur ajánlata folytán nem bocsátkozott a közgyűlés, hanem az előbb a ma reggel 8 órakor a zenedében tartandó értekezleten fog taglalás alá vétetni.

A király-hymnus ügye következett most. Tánzos Béla, a pesti nemzeti dalkör elnöke, az elnök felhívására előadja ez ügy jelenlegi állását, a melyből kiviláglik, hogy az egész ügy, bárha megtétettek a kezdeményező lépések, oly stadiumba jutott, hogy az eddigi uton haladva, alig kecsgethetne a cél elérésével. — Ábrányi Kornél ur kifejezi azon nézetét, miszerint e fontos ügy, ha az írók és művészekkel kezde-

ményezett szövetkezés továbbra is fent marad, sohasem fog eredményre jutni. Kell, hogy az országos dalár szövetség maga lépjen fel erélylyel és buzgalommal s maga indítsa meg a mozgalmat, s igyekezzék diadalra juttatni az eszmét, bármely áldozatokat követelne is az. Hosszan tartó lelkesedéssel fejezte be hévvel előadott szavait Ábrányi ur, s ezután egyhangulag kimondatott, hogy a király-hymnus ügyét az országos dalár szövetség magáévé tévén, Ábrányi Kornél, Tánzos Béla és Dr. Hubai Károly urakból álló küldöttség megbizatik, hogy a módosztatokat, illetőleg tervrajzot készítsen s azt az aug. 20-diki közgyűlésen terjeszse elő.

Nem kevésbé érdekes tárgya volt a közgyűlésnek azon határozata, melyet azon felszólalásra hozott, hogy némely dalárdák versenyzése ne engedessék meg, mivel azok professzionatus énekesekkel erősítik magokat. Elhatározatott ugyanis dr. Hubai Károly ur indítványára, hogy ezután nem két, de három csoportu versenyek legyenek. Az új verseny-csoportba azok fognak tartozni, melyeket a jury koronként „minta-dalár egyesület“-nek mond ki. — Ily minta-dalárdák legyőzése csak buzdítani fogja a küzdőterre lépésre a többi dalárdákat isgy mondanunk sem kell, hogy ez új intézkedés a magyar dalár- szövetség történetében érdekes s fontos mozzanatot képez és a dalárdák rohamos haladását a tökélesedés felé óriási léptekkel fogja elősegíteni.

Ezzel a közgyűlés véget ért. Folytatása ma d. e. 9 órakor lesz.

* * *

A szabadon választott darabokkal a verseny tegnap este pontban 7 órakor a következő sorrendben vette kezdetét:

1. Szentesi dalárda, előadott „Népdalokat“ Huber Károlytól.
2. Marosvásárhelyi dalkör“ előadta a „Szabadságdal“-t Huber Károlytól.
3. Szegedi dalárda előadta a Szegedi Endre által énekhangra alkalmazott „A szabadsághoz“ című költeményt Petőfi Sándortól.
4. Miskolczi dalárda, előadta az Engesser Mátyás „Szeretlek“ című zeneképét.
5. Ungvári dalárda, előadta Erkel Sándor „Dalünnepély“ című zeneképét.
6. Szegedi polgári dalárda, előadta Zimay László „Hajósok dalát.“
7. Szegszárdi dalárda, előadta ugyanazt, amit a miskolczi dalárda.
8. Kolozsvári dalkör, előadta Huber Károly „Édes lánykám“ című dalát.
9. Rimaszombati dalárda, előadta Huber Károly „Magyar dalár induló“-ját.
10. Szatmári dalárda. Ugyanazt adta elő, amit a marosvásárhelyi.
11. A b. csabai férfi dalkör, előadta Zimay László „Honfidalát.“

Vége 12. A kolozsvári polgári dalegy-
let¹ előadott „Nép dal” egyveleget.

A közönség ezuttal még nagyobb lelkesedéssel hall-
gatta végig a változatos és rendkívüli érdekes pro-
grammot; tetszésének szünni nem akaró tapsokkal adván
kifejezést.

A mint már tegnap megjegyeztük, az egyes dalár-
dák bírálatába elvi szempontokból nem bocsátkozunk,
pedig szeretnénk azon sok szép és jóról — mit a tegnapi
verseny alkalmával hallottunk — érdemlegesen megem-
lékezni. Így azonban ismét csupán azon tény constatálá-
sára szoritkozhatunk, hogy a tegnap hallottak, ugy vál-
tozatosságban, mint művészeti szempontokból, még az
első verseny fényes sikerét is jóval felülmúlták.

A tegnapi verseny alkalmával volt alkalmunk egyes
dalárdákat hallani, a melyek productiói a tökély szín-
vonalán állottak; és örömmel regisztráljuk, hogy ezek a
többséget képezték.

Az első emelet két szélső páholyában ülő bíráló
bizottsági tagok szorgalmasan és élénk érdeklődéssel
jegyezték az egyes dalárdák productióinak osztályozásait,
melynek eredménye azonban a pályadíjak kihirdetése
előtt kell, hogy titokban tartassék.

Végül megemlítjük hogy a bíráló bizottság tagjaiból
következő zeneszerzők, névszerint H u b e r Károly, E n-
g e s s z e r Máttyás és Z i m a y László — kiktől a dalárdák
némelyike remekszépségű műveket executáltak — lelkes
ovációkban részesültek a közönség részéről, mely ez által
fényesen bebizonyította mennyire tud lelkesedni mind-
azért a mi szép és nemes.

A tegnapi verseny — most már bátran állíthatjuk
— a dalárok itteni szereplésének egyik kimagasló
fénypontját fogják képezni.

J e l e n t é s e

az országos magyar daláregyesület elnökségének Debre-
czenben, 1882. augusztus 18-án tartott egyesületi rendes
közgyűlésének.

(Az igazgató választmányának 1880. szept. hó 1-től 1882.
augusztus 15-ig folytatott működéséről.)

Tisztelt közgyűlés! — Midőn az 1880. évi auguszt.
hó 23-án Kolozsvárt tartott országos daláregyesületi
közgyűlés által ama reám nézve felette megtisztelő kitün-
tetésben részesültem, hogy általánosan tisztelt és kegyelt
érdemdus elődöm Királyi Pál egyesületi elnöknek
osztatlan sajnálattal kísért lemondása és élethossziglani
tiszteletbeli elnökké lett megválasztása után, az egyesü-
let elnökévé megválasztattam: hazafiui s erkölcsi köte-
lességemnek ismertem a megtisztelő bizalomnak minden
tőlem telhető erővel oly módon megfelelni, hogy a veze-
tésem alatti igazg. választmány két évi működésének
jelen alkalmossal való beszámolásával a t. közgyűlés
megelégedését érdemeljem ki. A t. közgyűlést illeti meg
annak megítélése, hogy e czélt mennyire sikerült elér-

nem? De biztosíthatom a t. közgyűlést, hogy ugy én
mint az egyesület buzgó hivatalnokai, valamint az igazg.
választmány, lankadatlan ügybuzgalmát és minden irá-
nyu tevékenységét oda fordította, hogy az eredmény az
adott viszonyokhoz képest lehetőleg kielégítő legyen.

A kolozsvári közgyűlés több oly határozat megvaló-
sításával bizta meg az igazg. választmányt, melyek szoro-
san egybefüggenek az egyesület szellemi és művészeti
ténykedésével.

Első sorban kell erre nézve kiemelnem a kolozsvári
közgyűlés ama megbizását, miszerint az egyesületnek
egyhangulag kimondott újabb két évre való megalakulá-
sával szemközt az 1882. évben megtartandó orsz. dal- és
zeneünnepély megtartásáról gondoskodjék.

Ugy nekem, mint az igazg. választmánynak osztat-
lan hazafiui örömeire szolgál kijelenteni, hogy e tekintet-
ben nem sokáig kellett várni oly alapra állhatni, mely az
alapszabályilag e folyó évre kitűzött országos ünnepély
fényes sikerét és kihatóságát volt hivatva biztosítani.

Ugyanis: Debreczen sz. kir. város törvényhatósága,
és Kolozsvárt a művészeti kitüntetés első díjkorosorúját
kiérdemlett dalegyletének lelkes és példás magyar ven-
dégszeretű meghívásával, az egész egyesület és az
egész ország művészeti köreinek osztatlan lelkesedésére
igazolta be azt, hogy nemesak a magyarság és hazafiság
első védbástyája, hanem a tudomány, irodalom pártolása
és áldozatkész támogatása mellett a hazai művészetet is
éltető meleg keblére tudja ölelni, hogy növekedjék, izmo-
sodjék és felvirágozzék az, mint a hazai közművelődés és
a nemzeti érzület egyik leghatalmasabb emeltyűje.

Debreczen sz. kir. város volt az, mely ezelőtt 14
évvel — 1868-ban — még mint szerény patakot fogadta
ölére az akkor alig megszületett orsz. magyar daláregye-
sületet, s e nemes város volt az, mely alkalmat nyújtott
annak, hogy magát tekintélyes és országos jelentőségű
folyóvá kinőhessen. — A hazai műtörténelem örökké
fénylő betűkkel írta ezt fel lapjaira, s Debreczen városé
marad a dicsőség, hogy az egyesület ma már mint kiható,
fontos közművelődési tényező jelenhet meg ujfent falai
közt, hogy Debreczen hazafiságát, műszeretét s minden
szép és nemesért lángolni tudó érzületét ország-világ előtt
hirdethesse és dicsőíthesse.

A kolozsvári közgyűlés átérezvén szükségét egy az
egyesület tag-egyletei közt a szellemi kapesot fentartani
hivatott hivatalos- és művészeti szakközlöny életbelépte-
tésének: annak gyakorlati kivitelét az igazg. választ-
mányra bizta. Az igazg. választmányának sikerült, daczára
az e részbeni általános és maguk az egyleti műegyletek,
sőt maguk az egyesület tag-egyletei körében is uralkodó
közönynek, e sok nehézségbe ütközött feladatnak olyké-
pen megfelelni, hogy az egyesület, szemben a most lefo-
lyó egyesületi orsz. ünnepélylyel, egy — első sorban az
egyesület érdekeit képviselő — szakközlönnyel rendel-
kezhetett.

A kolozsvári közgyűlésnek az igazgató választ-
mányhoz utalt azon megbizása, miszerint az ország összes

dalegyleteit igyekezzék egyesületi tag-egyletekül megnyerni: csak részben volt teljesíthető; a mennyiben még mindig számos dal- és zeneegylet létezik a hazában, melyek fájdalom, még mindig nem érzik erkölcsi szükségét az egyesülethez való csatlakozás által annak művészeti s nemzeti céljait támogatni.

Az ig. vál. ugy alapszabályilag mint közgyűlésileg is köteleesség vé tett ama feladatának megfelelő, miszerint a magyar műnégyes-irodalom emelését fejleszteni törekedjék: a most lefolyó orsz. ünnepély alkalmára egy alkalmas eredeti szöveg-költemény, valamint megfelelő verseny műnégyes nyerhetése céljából nyilvános pályázatot irt ki.

A 10 db. aranyos szövegkölteményi pályázat, fájdalom, nem vezetett óhajtott eredményre, annál örvendesebb sikerre talált a 20 db aranyos versenyműnégyes-pályázat, mely az ig. vál. által elbírálásra fölkért bíráló bizottság egyhangu ítélete nyomán Erkel Gyula „Ébresztő“ pályaművének lett odaitélve.

Az ig. vál. beható átvizsgálat alá vétén az egyesület alapszabályait, melyeknek ugy szervezeti mint művészeti szempontból való módosítását szükségesnek ítélte: egy alapszabály módosítási tervezetet dolgozott ki s annak elfogadása és már e jelenlegi orsz. ünnepély előtt való életbeléptetése céljából, mult 1881. december 8-ra rendkívüli közgyűlésre hívtam egybe az egyes. tagegyleteit, mely a tervezetet kevés módosítással magáévá is tette. Miután azonban e módosított alapszabályok a nagy mgu belügyminisztériumtól formahiány miatt megerősítést nem nyerhettek: van szerencsém azokat a jelen közgyűlésnek megvitatás és elfogadás végett tisztelettel be-terjeszteni.

A fentnevezett rk. közgyűlés elé Táncczos Béla a pesti nemzeti dalkör elnöke és az ig. v. tagja, egy „magyar király himnus“ megteremtése érdekében formulázott indítványt terjesztvén: annak életbeléptetési módoszatait meghatározó tervrajz elkészítésével és annak a debreczeni rendes közgyűlés elé való terjesztésével a rk. közgyűlés az ig. választmányt bizta meg, minthogy azonban a fentebb hivatolt, s a belügyminisztérium által közölt közgyűlési formahiba a rk. közgyűlés többi határozatait s így ezt is hatályon kívül helyezte: az ig. vál. e fontos és az egész ország közóhajával találkozó indítvány feletti határozathozatalt a jelen rendes közgyűlés elé terjeszteni határozta: tisztelettel van szerencsém felhívni a t. közgyűlést, hogy ez ügyet, mely a jelen közgyűlés egyik sorozati tárgyát képezendi, beható figyelembe venni méltóztassék.

Ugyancsak a fentjelzett rk. közgyűlés elé Follman Alajos vál. tag abbéli írásbeli indítványt terjesztvén, miszerint a rk. közgyűlés kérelmezést terjeszsen fel a nagy mgu belügyminisztériumhoz, hogy a dalegyletek által nem nyerészkedési, de művészeti vagy jótékonyági szempontokból rendezni szokott dal- s zeneestélyek tulságos megadóztatását a közművelődés érdekében szüntesse be: ennek foganatosítását a rk. közgyűlés szintén az igazgató

választmányra bizta. A rk. közgyűlés e szintén hatályon kívül helyezett határozatának további elintézését is, mint a jelen közgyűlés egyik napitárgyát van szerencsém a t. közgyűlés nagybecsü figyelmébe ajánlani.

(Vége köv.)

A bíráló bizottság ülésese.

A bíráló bizottság, mely a versenyek felett fog döntő ítéletet hozni már megkezdte tanácskozásait.

Az első ülésről, mely tegnap délután Simonffy Kálmán és Ábrányi Kornél urak lakásain tartatott a következő jegyzőkönyv vétetett fel:

J e g y z ő k ö n y v.

Felvétetett Debreczenben 1882 évi augusztus hó 18-án az ugyanott tartott országos dalárünnepély alkalmával az összegyűlt dalegyletek képviselői által megválasztott bíráló bizottság első ülésében. Jelen voltak: Erkel Ferencz, Simonffy Kálmán, Ábrányi Kornél, Huber Károly, Erkel Gyula, Engeszer Mátyás, Zimay László, Riszner József, Hitesy Lajos, Maróczy János és dr. Hubay Károly.

Simonffy Kálmán orsz. dalárkövetségi alelnök üdvözli a bíráló bizottság tagjait s felkéri, elnök és a jegyző választására.

Közmegegyezéssel felkéretik Erkel Ferencz főzeneigazgató ur az elnöklésre és dr. Hubay Károly a jegyzői tiszt teljesítésére.

Elnök indítványozza, hogy a bíráló bizottság végülését f. hó 20-án vasárnap reggeli 1/2 9 órakor lakásán tartsa meg. — Elfogadtatik.

Erkel Ferencz.

Simonffy Kálmán.

Dr. Huber Károly.

T Á R C S A.

A művészpár.

Daudet Alfonstól.

(Vége.)

A férj minden újabb siker után komorabb, boszankodóbb, idegesebb lett; bántotta, hogy oly gyorsan kiment a divatból, s hogy a közönség tetszése osztatlanul nevének jut. Sokáig igyekezett elrejtteni mindenki elől, különösen neje elől, hogy ez az új áramlat bántja őt; de mikor egy este a nő öltözőjébe vezető lépcsőn fölhaladtak s a nő alig bírván vinni a sok csokrot, a mit az este kapott, diadalától mámorosan mondá: „Ma pompás esténk volt!“ — férje csak amnyit felelt neki: „ugy talá-

lod?" . . . De ezt oly gunyosan, oly keserűen, hogy a szegény fiatal nő előtt egy pillanat alatt lehullt a lepel az igazságról.

Férje féltékeny volt! De ez nem volt a szerető féltékenysége, ki szive asszonyát egyedül akarja birni, a ki másnak még azt sem engedi, hogy rátekinthessen, — nem, ez a művész irigy, gyűlölködő, kibékíthetlen féltékenysége volt. Most már sok dolognak akadt magyarázata. Most már tudta a nő, hogy minden ária végén, valahányszor őt tetszéssel halmozták el, s az ujjongás véget nem akart érni, férje miért tekintett közönyösen, szórakozva a közönségre, s azután miért öltött tekintete oly különös kifejezést mintha ezt akarta volna a hallgatóságának mondani: „Ha tapsotokkal egyszer fölhagyatok, talán nekem is szabad lesz énekelnem.“

Oh a tetszés, a taps, az ujjongás, a kihívás! Mint árasztják el ezek az egész nézőtért, mint hallani ezeket egyformán a szinpadon, a szinfalak mögött, a ruhatárban. A kinek valamikor része volt ez élvezetben, az nem felejtheti el soha. Nagy művészek, kik megváltak a színészi pályától, nem valami betegségben vagy talán végelgyengülésben halnak meg, hanem eltűnnek, mert el nem lehetnek taps nélkül.

Hősünket a közönség részvéltlensége folytán csekélyebb foku kétségbeesés környékezte. Bosszankodott, veszekedett, mérgeződött. Eszélyességet akart magára erőltetni, a kedvetlen hangulatot úgy akarta elviselni, mint valami elháríthatatlan sorsot, s nem egyszer mondta magában, mielőtt a szinpadra lépett volna: „De végre az én nőm, s én szeretem őt.“ — Hijába!

Minden igazi, valódi érzelem eltompul, mihelyt a szinpadi élet mesterséges, erőtetett érzelmeiről van szó.

Nejét még mindig szerette, de mint énekesnőt gyűlölte, s idegenkedett tőle. A nő észrevette mind ezt, s úgy figyelt férje tetteire, eljárására, hangulatára, minden legkisebb óhajára, mint hogy egy nagy betegre szokás. Kezdetben a nő maga igyekezett saját diadalát kisebbiteni, az által, hogy nem játszott teljes erejéből, félhangon énekelt, stb. De mikor a lámpák elé lépett, az ilyen elhatározások szétfoszlottak. Mi tévő legyen? Ismét megszokott verve-jével énekelt, — tehetsége nem engedte, hogy bilincseket rakjanak rá. Azután engedékenynek, hálnak igyekezett mutatkozni férje iránt, vagy tanácsot, vagy mérvadó nézetet kérve tőle, például, hogy miként kell e vagy ama szerepet fölfogni.

A férj természetesen sohasem volt megelégedve.

A hizelgő jószívűség hangján, mint a milyen hamis és megbízhatlan barátok közt szokott uralkodni, így szólott nejének egyszer, újabb diadala után:

— Jobban kell magadra vigyázni kicsikém! Ma megint nem vitted semmire. Ha így folytatod, sohasem lesz belőled semmi.

Azután minden képzelhető módon megakadályozni iparkodott őt az éneklésben.

— Vigyázz magadra édesem, nagyon pazarul bánsz hanganyagoddal. Olyanba kapsz bele, mely felülhaladja

erődöt. Nyugodjál egy kicsit, nagyon rád férne a szünetelés.

Sőt a legcsekélyebb ürügybe is belekapaszkodott, csakhogy ez éneklésben megakadályozza:

— Ma ne énekelj, náthás vagy? Árthatna hangodnak.

Sőt néha annyira ment, hogy egészen jogosulatlan szemrehányásokkal állt elő:

— Ma a duett fináléjában megint gyorsan énekel-tél. Elrontottad az egész szerepet.

Az elvakult férfi nem vette észre, hogy épen az ellenkezője állt annak, amit ő mondott, hogy ő volt az, ki akadékoskodott a játékban, ő volt az, ki mindig korábban kezdte az éneket, s korábban végezte, csakhogy megelőzze a tapsot; ő volt az, ki, hogy a közönség emlékeztébe ismét visszaidézze saját magát, mindig a szinpad előrészen játszott, s nejét a második sorba igyekezett szorítani. S a nő azért sohasem panaszkodott, mert végtelenül szerette férjét. Diadalai elnézővé tették őt, szelidségre hangolták. De mit használt az? Minden este szerényen visszavonulni igyekezett, de folyton kihívták, örületes tapsok közt, s a helyett hogy a csendes sötétben magához jöhetett volna, el kellett viselnie a dicsőség megtiszteltetés nehéz következményeit.

Szinházi körökben e szerepirigység legkisebb részlete azonnal ki szokott tudódni; a collégák nagyon mulattak a házaspáron, s volt bő aratás a rossz élczeknek és csipős megjegyzéseknek. Az énekesnek számtalan bókot mondtak neje képességeiről. Odaadták neki azon hirlapokat, melyekben a kritikusok négy teljes hasábon magasztalták egekig a művésznő töneményszerű énekét, míg a divatból meglehetősen kiment énekesről csak pár sorban emlékeztek meg. Mikor egy este a férj épen egy ilyen kritikát olvasott végig, dühtől remegve szaladt neje ruhatárába, s az összemorzsolta hirlapot szemei elé tartva, kiáltá:

— Ez az ember talán szeretőd volt ezelőtt?

Ilyen sértő nyilatkozatokra ragadtatta magát.

Szegény asszony! Pedig mennyire bálványozták, ünnepelték és irigyelték! Neve minden tárgyon olvasható volt, szalagon, nyakkendőkön, a papirgyárosok kartonjain, az illatszerüvegcséken, süteményeken — s mind a mellett mily szomorú, mily szájalomraméltó volt az élete. Alig mert egy ujságlapot is felütni, attól való félelmében, hogy a maga dicséretét olvashatja benne: a virágokat, melyeket a szinpadra dobtak, saját könnyüvel öntözé s azután elszáradni hagyta az öltöző egyik félreeső zugában.

Végre teljesen vissza akart vonulni a szinpadtól, de ezt férje nem engedte.

— Azt fogják még mondani, hogy én készttetlek téged erre a lépésre.

Igy tartott tovább köztük a kellemetlen, kínos viszony.

Egyik első előadás estéjén a művésznő a szinpadra

lépett, ezt suttogta fülébe: „Jól vigyázzon magára; valamit terveznek kegyed ellen, valami összeesküvést szőttek.“

Nevetett e figyelmeztetésen. Cselszövény ő ellene? Szent isten, ugyan miért? Hiszen általános rokonszenvenek örvendett, a cliques és cotteria körén teljesen kívül esett.

Mindez igaz volt, s annak az embernek mégis igaza volt. Az opera közepén, mikor férjével együtt egy duettet énekelt, mikor hangja épen a legmagasabban szárnyalt, mikor egyik hang úgy következett a másikra, mint a fölfűzött gyöngyszemek, a mély, áhitatos csendet hangos püsszegés szakította félbe. Az egész közönség magánkívül volt csodálkozásában és fölháborodásában, épen úgy, mint ő maga. Mindenki visszafojtá lélekzetét, várva a történéseket. Az énekesnő félbeszakítá énekét, mert melle és torka megtagadta a szolgálatot.

Egyszerre csak borzasztó gondolat villan meg agyában, egy gondolat cikázott át elméjén, mely észbomlással fenyegette. Férje egyedül volt vele a színpadon, szemben vele; a nő mereven nézett rá, mintha tekintetével lelkébe akart volna hatolni. Férje szemeiben és szájszögleteiben egy gúnymosolyt fedezett föl.

A szegény asszony megértett mindent. Könyek szöktek szemébe s görcsös zokogásban törve ki, a színpalak mögé menekült a sötétbe.

Saját férje fűtyöltette ki.

H I R E K.

— A dalárünnepély köréből. —

— **Tudományos előadás a dalároknak.** Nagy Pál főiskolánk derék fisikai tanára a szertárban tegnap több vendég dalárda-tagoknak kísérleti előadást tartott. Az előadás több mint egy órát vett igénybe.

— **A ma szombat délben** a „Bikában“ tartandó társas ebéd rendkívül látogatottnak ígérkezik, az eladott jegyek számából ítélve. — Ismételve felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A csütörtöki előértekezleten** a jegyzői teendőket a huszti dalárda karmestere Popovics Ágoston ur vezette. E tény regisztrálása tévedésből maradt ki mult számunkból. — Helyreigazításul közölhetjük azt is, hogy a bejelentett dalárdák közül a losonci dalárda részéről Kovács Sándor elnök és Busbach Sándor adták be megbízó leveleiket.

— **A színházban** az előadások alatt igen nagy a forróság s miután már a mai hangverseny is két szakaszra osztatott, hogy a közönség a szünetek alatt kijárhasson, tudatjuk, hogy a földszinti mint az első emeleti cukrárszékben fagyalt is kapható.

— **Virág csokrok**, diszmű virágok, valamint igen szép friss rózsák, mindennap kaphatók és megrendelhetőek még Mendelovits Lajos üzletében kisuj-utcza szögletén, a városházával szemben. Jónak láttuk ezt a vasárnapi bál alkalmából tájékoztatónak tudatni úgy a helybeli, mint a vidéki közönséggel.

— **A helybeli lövész-társulat** által az összes dalárdák itt időző tisztelt tagjai a folyó augusztus 20-dikán vasárnap délután, a nagyerdei lövőházban tartandó rendszeres lövészeten, a tagok által is fizetett lövész-díjak mellett vendégeikül szívesen láttatnak.

— **Petykó Imre** fiatal hegedűművész — a ki a vasárnap megtartandó diszhangversenyben közreműködik — már ez év október havában állandó tartózkodásra Brüsszelbe utazik, a hova öt Hubay Jenő hírneves művész hazánkfia és a brüsszeli zene-akadémia tanára hívta meg magasabb tanulmányokra. — **Petykó Imre** a diszhangversenyen 2 darabban fogja művészetét producálni és pedig: a Hubay Jenő „Plevna“ nótájában, melyet a hangversenyző zenekar kísérettel — továbbá a saját szerzeményü „magyar-ábránd“-jában, melyet Huber Miksa ur zongora kísérete mellett fog előadni. Érdeklél nézünk a fiatal hegedűművész fellépte elé.

— **A diszhangverseny**, mely holnap lesz a színházban olyan rendkívüli élvezetesnek ígérkezik, a milyenben vidéki közönségnek csak ritkán van alkalma részesülhetni. Bartók Lajos, a fiatal költőink e kitünősége a debr. dalárünnepélyre irt „Prolog“-ját fogja ő maga elszavalni. Szavalni fog még Hubai Aranka k. a. is, Kiss József „Gedővár asszonya“ balladáját adva elő. Énekelni fog Bartolucci k. a. és Ney ur a nemzeti színház operájának e két kedvelt jeles tagja és népdalokat fog énekelni Pálmai Ilka asszony a népszínház művésznője. A kitünően összeállított gazdag műsort holnap reggeli számunkban közöljük egész terjedelmében.

— **Kerekes Sámuel** a híres rimelő ismét ragyogtatta fényes tehetségét a tegnap esti társas vacsora alkalmával a Bikában, s mindkét ízben rendkívüli köztetszés mellett mondta el felségesen mulattató rögtönzéseit. Általában elmondhatjuk, hogy dalárünnepélyünk igen kedvelt alakja ő. A hol csak megfordul, mindenütt zajosan éljenzik s vége-hossza nincs a szólásra buzditásoknak. Felémlijük e helytt egyuttal, hogy a tegnapi dalverseny után ismét óriási közönség gyűlt egybe a Bika vendéglő udvarán s gyönyörködött a különböző dalárdák szebbnél szebb dalaiban.

V E G Y E S.

— **A híres Patti első diadala.**

Patti Adelina első diadaláról a következő történetet beszélt el közelebb Matthien tenorista: „1860. évben New-Orleansban vendégszerepeltem egy operatársulatnál. Velünk egyidejűleg érkezett a városba az akkor még teljesen ismeretlen Patti Adelina is. Primadonnánk Petit Briére asszony hirtelen megbetegedett. A legnagyobb zavarban voltunk, mert „Lammermoori Lucia“ volt előadásra kitűzve. Ekkor eszembe jutott a kis Adelina, a ki ajánlkozott hogy a czimszerepet három nap alatt betanulja. Deczember 16. Adelina föllépett, s a közönség ujjongva üdvözölte a fényes csillagot, mely a művészet egén feltűnt, a hol hivatva volt évtizedekig ragyogni.“